

Institut za
etnologiju i
folkloristiku
Folklore Research
Institute of
Ethnology and
Folkloristics

Institut za etnologiju i folkloristiku

**P R A V I L N I K
O Z A Š T I T I O D P O Ž A R A**

I.	TEMELJNE ODREDBE	3
II.	MJERE ZAŠTITE OD POŽARA	4
1.	Osnovne mjere zaštite od požara	5
1.1.	Građevinske mjere zaštite od požara	5
1.2.	Mjere zaštite od požara na električnim uređajima i instalacijama	7
1.3.	Mjere zaštite od požara na gromobranskim instalacijama	8
1.4.	Mjere zaštite od požara na uređajima i instalacijama ventilacije i grijanja	8
2.	Posebne mjere zaštite od požara	9
2.1.	Korištenje zapaljivih plinova	9
2.2.	Zbrinjavanje zapaljivog otpada	9
2.3.	Održavanje opreme i sredstava za gašenje požara	9
2.4.	Sustavi za dojavu i gašenje požara	10
2.5.	Mjere zaštite od požara u radnim prostorijama i prostorima	11
III.	UPOZNAVANJE RADNIKA S OPASNOSTIMA IZ ZAŠTITE OD POŽARA	11
1.	Osposobljavanje radnika	11
2.	Upoznavanje radnika s opasnostima na radnom mjestu	12
IV.	USTROJSTVO I NAČIN OBAVLJANJA UNUTARNJE KONTROLE PROVEDBE MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	12
1.	Osoba zadužena za obavljanje poslova zaštite od požara	12
V.	OBVEZE DJELATNIKA U PROVEDBI MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	14
1.	Obveze radnika u provedbi mjera zaštite od požara	14
1.1.	Odgovornost zbog neprimjene propisanih i naređenih mjera zaštite od požara	14
2.	Dužnosti radnika u slučaju nastanka požara	15
VI.	ZAVRŠNE ODREDBE	16

Na temelju članka 21. stavka 1. Zakona o zaštiti od požara („Narodne novine“, br. 92/10) i članka 3. Pravilnika o sadržaju općeg akta iz područja zaštite od požara („Narodne novine“, br. 116/11) te članka 25. Statuta Instituta za etnologiju i folkloristiku (u daljnjem tekstu: Institut), Upravno je vijeće Instituta, na prijedlog ravnatelja, na sjednici održanoj dana 13. lipnja 2014. godine donijelo

PRAVILNIK O ZAŠTITI OD POŽARA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom razrađuju se odredbe Zakona o zaštiti od požara, propisa donesenim na temelju njega, kao i drugih zakona i propisa čijim se odredbama uređuju pitanja od značaja za sprečavanje požara i drugih nesreća, gubitka ili oštećenja sredstava za rad i zaštita života i zdravlja ljudi u Institutu za etnologiju i folkloristiku (u daljnjem tekstu: Institut).

Članak 2.

Ovim Pravilnikom uređuje se:

- mjere zaštite od požara kojima se otklanja ili smanjuje opasnost od nastanka požara;
- ustrojstvo i način obavljanja unutarnje kontrole po pitanju provedbe mjera zaštite od požara, te ovlaštenja i dužnosti radnika koji obavljaju kontrolu;
- način upoznavanja radnika prilikom stupanja na rad ili rasporeda s jednog radnog mjesta na drugo s opasnostima od požara na tom radnom mjestu, kao i način obuke djelatnika po pitanju mjera zaštite od požara, te vođenje evidencije o tome;
- obveze radnika zaduženih za održavanje u ispravnom stanju opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara;
- dužnosti radnika u slučaju nastanka požara.

Članak 3.

Sastavni dio ovog Pravilnika su:

- plan i program osposobljavanja radnika iz zaštite od požara;
- popis i raspored vatrogasnih aparata;
- popis evidencija iz područja zaštite od požara.

Članak 4.

Projektna dokumentacija, razne analize, nalazi, mišljenja, uvjerenja i svjedodžbe, upisnici i druge isprave iz područja zaštite od požara pohranjuju se u zbirku isprava.

Članak 5.

Sustav zaštite od požara i tehnoloških eksplozija obuhvaća norme ponašanja djelatnika i trećih osoba za vrijeme rada, kretanja i zadržavanja u prostorima Instituta, kao i tehničke normative, norme i upute u svezi građevina, građevinskih dijelova i drugih sredstava rada.

Zaštita od požara obuhvaća skup mjera i radnji, normativne, upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne i propagandne naravi, utvrđenih zakonima, podzakonskim aktima, odlukama tijela jedinica

lokalne i područne (regionalne) samouprave i ovim Pravilnikom, čijim se izborom i primjenom postiže veći stupanj zaštite od požara.

Članak 6.

Svaki djelatnik dužan je provoditi mjere zaštite od požara na svom radnom mjestu i mjestu rada na način utvrđen zakonima, podzakonskim aktima, odlukama tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovim Pravilnikom i drugim posebnim uputama, upozorenjima i zabranama.

Obveze provođenja mjera zaštite od požara utvrđene st. 1. ovog članka odnose se i na sve osobe koje se, po bilo kojoj osnovi, nalaze na radu u Institutu radi privremenog ili povremenog obavljanja poslova, te radi obavljanja poslova po posebnom ugovoru.

Djelatnici drugih ustanova, koji obavljaju određene poslove za Institut u njegovim prostorijama, dužni su provoditi mjere zaštite od požara prilikom obavljanja tih poslova i držati se naredbi i naputaka osobe odgovorne za zaštitu od požara.

Vanjski izvođač radova, pri kojima postoji opasnost od požara ili eksplozije, dužan je imenovati odgovornu osobu za provođenje mjera zaštite od požara prije početka izvođenja radova.

II. MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Članak 7.

U cilju otklanjanja uzroka požara, spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom u građevinama, građevinskim dijelovima kao i na prostorima oko njih, i ostalim prostorima koji nisu razvrstani ni u jednu kategoriju ugroženosti, primjenjuju se mjere zaštite od požara koje se odnose na:

1. projektiranje i izvođenje radova na adaptaciji i/ili rekonstrukciji postojećih građevina i građevinskih dijelova, odnosno projektiranje i izgradnju novih građevina i građevinskih dijelova, te ugradnju uređaja i opreme u njima;
2. izvođenje i održavanje raznih instalacija (elektroinstalacija, plinskih, gromobranskih, ventilacijskih, toplinskih, kanalizacijskih, i sl.) na način da ne predstavljaju opasnost od požara;
3. određivanje mjesta i uvjeta za čuvanje otpadaka;
4. postavljanje upozorenja, uputa, informacija ili oznaka zabrana (o pušenju, unošenju otvorene vatre, zavarivanju i sl.);
5. održavanje čistoće, odnosno uklanjanje otpadaka i drugih zapaljivih tvari, na za to određena mjesta;
6. označavanje i održavanje ulaza, izlaza, prolaza i protupožarnih putova unutar građevina i prostora oko njih za prilaz, odnosno prolaz vatrogasnih vozila;
7. uporabu uređaja za grijanje i njihovo održavanje, kao i druge mjere, ovisno o postojećim opasnostima;
8. opskrbljenost građevina i građevinskih dijelova hidrantima, vatrogasnim aparatima i drugom propisanom opremom i uređajima za gašenje požara, a čiji se broj, vrsta i lokacija utvrđuju posebnim propisima zakonodavca.

Članak 8.

Prilikom određivanja mjera zaštite od požara koriste se postojeći zakonski i tehnički propisi i mjere zaštite (osnovne mjere zaštite od požara), dok se posebne mjere zaštite reguliraju ovim Pravilnikom.

1. Osnovne mjere zaštite od požara

Članak 9.

Pod osnovnim mjerama zaštite od požara, prema ovom Pravilniku, smatraju se građevinske mjere zaštite od požara, mjere zaštite od požara na električnim uređajima i instalacijama, mjere zaštite od požara na gromobranskim instalacijama, te mjere zaštite od požara na plinskim instalacijama centralnog grijanja.

1.1. Građevinske mjere zaštite od požara

Članak 10.

Pod građevinskim mjerama zaštite od požara smatra se svaka građevinska aktivnost prilikom adaptacije, rekonstrukcije ili gradnje čiji je cilj:

- zaštita osoba koje se nalaze u građevini i građevinskim dijelovima;
- zaštita drugih osoba koje se nalaze u njihovoj neposrednoj blizini;
- sprečavanje širenja požara - lokaliziranje (prvenstveno izvan područja građevine i njenih dijelova);
- očuvanje vrijednosti i dobara u građevini;
- očuvanje same građevine i njenih dijelova.

Članak 11.

Građevinske mjere zaštite od požara treba provoditi prilikom adaptacije, rekonstrukcije i gradnje nove građevine ili dijela građevine.

Članak 12.

Građevinske mjere zaštite od požara sastoje se i od redovitog pregleda postojećeg stanja građevine i njenih dijelova, materijala i konstrukcije, te izvođenja građevinskih radova po dokumentaciji za koju je dana suglasnost.

Građevinske konstrukcije se pregledavaju radi utvrđivanja stanja otpornosti protiv požara.

Izlazi, izlazni putovi i površine za kretanje

Članak 13.

Cjelokupni prostor na hodnicima, stubištima i drugim evakuacijskim putovima mora uvijek biti slobodan.

Nagazna površina podova na izlazima i izlaznim putovima ne smije imati nikakvih mehaničkih oštećenja i napuknuća, ne smije biti neravna, niti imati nagle promjene visina.

Podne obloge kao i mobilni prekrivači (tepisi i sl.) moraju biti izrađeni od propisanih materijala i dobro pričvršćeni za podlogu.

Oštećeni dijelovi na njima ne smiju se krpati.

Oštećeni dijelovi podnih obloga moraju se u cijelosti zamijeniti.

Članak 14.

Na izlazima i izlaznim putovima namijenjenim za evakuaciju smjer izlaska mora biti vidljivo označen natpisom i strelicom (standardnim simbolima) vidljivim danju i noću.

Osvjetljenje oznaka za evakuaciju može biti zamijenjeno i izradom tih oznaka na fluorescentnoj podlozi.

Oznake zabrane, upozorenja i obavijesti moraju biti trajno postavljena na svim propisanim mjestima.

Za evakuaciju u slučaju opasnosti mora se izraditi plan evakuacije za sve građevine i građevinske dijelove u vlasništvu ili korištenju Instituta.

Grafički planovi evakuacije s označenim smjerom izlaska s tog mjesta na slobodni prostor moraju se postaviti na izlazima i izlaznim putovima i stubištima.

Grafički planovi evakuacije, s označenim smjerom izlaska, moraju biti postavljeni i u prostorijama u kojima se okupljaju ili borave strane osobe

Članak 15.

Putovi evakuacije moraju biti izvedeni i smješteni tako da vode nezavisno na ulicu ili otvoreni slobodni prostor dovoljno prostran da se osobama koje sudjeluju u evakuaciji omogući odmicanje od građevine, te brzo i sigurno napuštanje tog prostora.

Najveća dužina puta evakuacije osoba do sigurnog prostora može iznositi 50 m u prizemnim i 30 m u katnim dijelovima građevine.

Dužina puta evakuacije može se odrediti i računski, koristeći pri tome horizontalnu brzinu kretanja osoba i vrijeme koje se smatra dovoljnim za udaljavanje do sigurnog prostora, te otpornost konstrukcije na požar.

Vrata na putovima evakuacije moraju biti izvedena tako da se mogu otvarati u smjeru evakuacije. Vrata moraju biti zakretna i izvedena od negorivog materijala.

Rukohvati i ograde na stepeništu trebaju biti stabilno pričvršćeni za konstrukciju građevine.

Otvori u zidovima

Članak 16.

Sva vrata u građevini ili građevinskim dijelovima moraju se lako otvarati i zatvarati.

Sva vrata moraju se otvarati u smjeru izlaska (evakuacije), s tim da se ne smije mijenjati smjer otvaranja, niti se vrata smiju privremeno ili stalno ukloniti.

Ako su vrata ostakljena, staklo na njima ne smije biti napuknuto ili ostakljeno.

Članak 17.

Svi prozori predviđeni za otvaranje moraju se lako otvarati i zatvarati s poda.

Prozorska stakla ne smiju biti napuknuta ili razbijena.

Zidovi, stupovi i stropovi

Članak 18.

Sve preinake na zidovima mogu se obavljati samo na temelju dobivene suglasnosti na tehničku dokumentaciju od inspekcije zaštite od požara kad se radi o rekonstrukciji ili gradnji nove građevine za koju treba građevinska dozvola ili dozvola odgovorne osobe za zaštitu od požara za ostale slučajeve.

Oštećenja na zidovima (pukotine, otpadanje) treba popraviti. Popravak se vrši s materijalom koji ima iste protupožarne karakteristike kao i prethodni.

U požarnim zidovima se ne smiju ostavljati nezaštićeni naknadno probijeni otvori.

Ako se kroz njih provodi instalacija ili slično, otvor se mora zatvoriti vatrootpornim (negorivim) materijalom.

U blizini zidova od gorivog materijala ne smiju se postavljati izvori topline. U požarnim zidovima ne smiju se naknadno činiti oslabljenja (smanjenje debljine zida), kako im se ne bi mjestimično smanjila otpornost na požar.

Zaštitne premaze (boje) koji su se počeli ljuštiti ili otpadati mora se obnavljati. Premazi se ne smiju stavljati na stare premaze, već se površina mora prije očistiti.

Po pitanju otpornosti na požar obloga i zaštitnih premaza, za stupove vrijedi isto što i za zidove. Pregled zidova i stupova mora se obavljati jednom godišnje, požarnih zidova svakih 6 mjeseci, a mjesta prolaza instalacija kroz požarne zidove svaka 3 mjeseca.

Članak 19.

Svi podovi bez obzira na kakvu su međukatnu konstrukciju postavljeni ne smiju imati nezaštićene otvore. Svaki otvor ili oštećenja u podu radi izvođenja bilo kakvih radova mora se odmah dovesti u prijašnje stanje. Otvori za provođenje instalacija moraju biti zabrtvljeni vatrootpornim materijalom.

Prometnice, vatrogasni pristupi i prilazi

Članak 20.

Pristupni požarni put mora biti stalno održavan u smislu sposobnosti za promet vozilima tako:

- da se čisti od snijega;
- da nije zakrčen vozilima

1.2. Mjere zaštite od požara na električnim uređajima i instalacijama

Članak 21.

U glavnom razvodnom ormaru kao i u razvodnim ormarićima u pojedinim prostorijama moraju biti postavljene jednopolne sheme električnih instalacija sa svim propisanim podacima.

Članak 22.

Za isključenje električne energije nakon završenog rada ili u slučaju hitne potrebe (požar i sl.) moraju na odgovarajućim mjestima biti izvedene električne sklopke.

Sklopke iz stavka 1. ovog članka treba postaviti izvan zone opasnosti od požara i eksplozije.

Članak 23.

Zabranjeno je upotrebljavati krpane, neispravne ili predimenzionirane električne osigurače te postavljati provizorne električne instalacije.

Topljivi osigurači i automatske sklopke moraju biti tako dimenzionirani da se vodovi ne mogu pregrijavati.

Kraj svakog osigurača i sklopke moraju biti postavljene oznake kojem strujnom krugu pripadaju.

Izmjenu električnih osigurača ili druge poslove na električnim instalacijama i uređajima mogu obavljati samo ovlašteni i osposobljeni električari.

Članak 24.

Razvodni ormari moraju biti tako izvedeni da odgovaraju uvjetima koji vladaju u pojedinim prostorijama gdje su postavljeni.

Prostor oko razvodnih ormara mora uvijek biti slobodan. Razvodni ormari moraju biti zaključani kako bi se onemogućio pristup neovlaštenim osobama.

Ključevi ormara moraju se nalaziti kod odgovorne osobe, odnosno na za to određenom mjestu u prostoru kod glavnog razvodnog ormara.

Članak 25.

Električne instalacije i trošila moraju biti tako izvedeni i održavani da na mjestima gdje se koriste ne predstavljaju opasnost od požara.

O svakom obavljenom pregledu i ispitivanju električnih instalacija i uređaja ispitivač je dužan dati pisani nalog iz kojeg će biti vidljivo koji su nedostaci prilikom pregleda utvrđeni, i što se treba učiniti da se ukloni nedostatak u pogledu zaštite od požara.

Električne instalacije i uređaji moraju se stalno održavati sukladno važećim normama i drugim propisa.

1.3. Mjere zaštite od požara na gromobranskim instalacijama

Članak 26.

Na građevini u kojima se obavlja djelatnost ili borave ljudi moraju biti postavljene gromobranske instalacije u skladu s tehničkim propisima o gromobranima.

Članak 27.

Gromobranska instalacija mora biti izvedena, održavana i postavljena tako da se spriječi svaka mogućnost nastanka požara zbog atmosferskog pražnjenja.

Pregled gromobranskih instalacija tijekom upotrebe obavlja se:

- poslije svakog popravka
- nakon svakog udara groma u građevinu ili instalaciju
- u redovnim vremenskim razdobljima, ovisno o vrsti građevine ili njenog dijela.

O svakom pregledu mora se sastaviti zapisnik u koji se unose sve vrijednosti dobivene pregledom i mjerenjem i iz njega se mora vidjeti da li je instalacija ispravna, i koji su popravci na njoj eventualno potrebni.

1.4. Mjere zaštite od požara na uređajima i instalacijama ventilacije i grijanja

Članak 28.

Svi uređaji i instalacije ventilacije i grijanja moraju biti izvedeni i održavani tako da ne postoji opasnost od nastanka požara.

Način grijanja, vrsta grijaćih tijela i njihov smještaj moraju odgovarati namjeni prostorije.

U radnim i pomoćnim prostorijama ne smiju se upotrebljavati mala električna kuhala, električne grijalice s otvorenim grijaćima, električni radijatori i drugi slični aparati i grijaća tijela, osim u za to posebno opremljenim prostorijama, te uz prethodno pribavljen pristanak odgovorne osobe.

Grijanje poslovnih i drugih pomoćnih prostorija treba provoditi radijatorima centralnog grijanja ili drugim priznatim uređajima i aparatima za grijanje prostorija.

2. Posebne mjere zaštite od požara

2.1. Korištenje zapaljivih plinova

Članak 29.

U radnim prostorima u kojima se koriste zapaljivi plinovi (plinski bojleri) zabranjeno je pušenje, upotreba otvorenog plamena, alata koji iskri, te držanje tvari koje su sklone samozapaljenju.

Članak 30.

Plinski bojleri smještaju se u zasebnu izdvojenu prostoriju, a prema propisima.

Članak 31.

Upute za siguran rad kao i upozorenja moraju se postaviti na plinska trošila.

2.2. Zbrinjavanje zapaljivog otpada

Članak 32.

Za odlaganje otpadaka u uredskim prostorijama trebaju uvijek biti postavljene odgovarajuće posude.

Otpadni (zapaljivi) materijal: papirna i druga ambalaža, kao i drugi otpadni materijali, moraju se nakon završetka rada iznijeti iz radnih i ostalih prostorija na za to određeno mjesto.

Članak 33.

Zabranjeno je odbacivati opuške cigareta ili šibice, osim u pepeljare ili sl.

2.3. Održavanje opreme i sredstava za gašenje požara

Članak 34.

U Institutu se kao sredstva za gašenje požara koriste prijenosni vatrogasni aparati.

Vatrogasni aparati

Članak 35.

1. Aparati za gašenje požara moraju biti postavljeni na vidljivim i lako dostupnim mjestima, a u blizini mogućeg izbijanja požara (kod prijenosnih aparata ručka za nošenje ne smije biti na visini većoj od 1,5 metara od tla).
2. Mora se voditi slijedeća evidencija o aparatima za gašenje požara:
 - podaci o razmještaju,
 - održavanju,
 - tipu,
 - tvorničkom broju,

- datumu pregleda,
 - nazivu servisera,
 - te o uočenim nedostacima i njihovom otklanjanju.
3. Uočene nedostatke korisnik je obavezan odmah ukloniti sam, a ako su nedostaci takvi da ih ne može sam ukloniti, mora ih se odmah ukloniti putem ovlaštenog servisera.
4. Mjesto postavljanja aparata za gašenje požara u prostorijama čija površina je veća od 50 m², mora se označiti naljepnicom najmanjih dimenzija 150 mm x 150 mm, s oznakom aparata za gašenje požara.
5. Radnje i rokovi održavanja aparata:
Održavanje vatrogasnih aparata ispravnim i funkcionalnim obavlja se kroz redovni pregled i periodični servis.
- Svakodnevno se mora provjeriti jesu li aparati na vidljivim mjestima i nadohvat ruke (obavlja neposredni rukovoditelj).
 - Redoviti pregled obavlja se svaka 3 mjeseca, a njime se utvrđuje označenost, uočljivost i dostupnost aparatu, opće stanje i kompletnost vatrogasnog aparata, stanje plombe zatvarača, odnosno ventila vatrogasnog aparata (), te druge radnje propisane u uputi proizvođača.
 - Periodičnim servisom provjerava se ispravnost i funkcionalnost vatrogasnog aparata i njegovih dijelova te obavlja zamjena dotrajalih i neispravnih dijelova rezervnim dijelovima odobrenim za uporabu od strane proizvođača vatrogasnog aparata.
 - Periodični servis mora se obaviti najmanje jednom u godinu dana, a obavlja ga ovlašteni serviser aparata za gašenje požara.
6. Vrsta, količina i razmještaj aparata u građevinama mora biti u skladu s Pravilnikom o vatrogasnim aparatima („Narodne novine“, broj 101/11 i 74/13).

Članak 36.

Vlasnik odnosno korisnik vatrogasnih aparata dužan je voditi evidenciju o njihovom redovnom pregledu.

Evidencije vodi i o rokovima brine osoba zadužena za poslove zaštite od požara.

Evidencija iz stavka 1. ovoga članka sadrži podatke o:

- tipu vatrogasnog aparata,
- tvorničkom broju,
- datumu redovnog pregleda i periodičkog servisa,
- nazivu servisera koji je servisirao vatrogasni aparat,
- uočenim nedostacima i njihovom otklanjanju,
- te serijskom broju stavljenе evidencijske naljepnice

O pregledima i ispitivanjima vatrogasnih aparata vode se evidencije. Upisnike vodi i o rokovima brine osoba zadužena za poslove zaštite od požara.

2.4. Sustavi za dojavu i gašenje požara

Članak 37.

Ispitivanje sustava za dojavu i gašenje požara postavljenog u Institutu obavlja ovlašteno poduzeće registrirano za obavljanje takvih poslova.

Ispitivanje ispravnosti ostalih sustava za dojavu požara obavlja se u rokovima utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara.

Za vrijeme ispitivanja ispravnosti sustava za dojavu i gašenje požara vodi se zapisnik u koji se unose sve radnje koje se obavljaju tijekom ispitivanja. Na kraju zapisnika daje se zaključak o ispravnosti sustava za dojavu i gašenje požara.

2.5. Mjere zaštite od požara u radnim prostorijama i prostorima

Uredski prostor

Članak 38.

Zabranjuje se slijedeće:

- čišćenje uredske tehnike ili drugih predmeta lakozapaljivim tekućinama,
- uporaba električnih grijalica s otvorenim žarnim elementima,
- uporaba krpanih i premoštenih rastalnih uložaka električnih osigurača,
- preopterećenje pojedinih strujnih krugova električnih instalacija,
- odbacivanje šibica i opušaka cigareta u košare za smeće,
- uporaba oštećenih priključnih kabela i višestrukih prijenosnih priključnica,
- uporaba neispravnih plinskih i električnih kuhala. (električno kuhalo mora biti postavljeno na vatrosigurnoj podlozi i udaljeno od upaljivih predmeta najmanje 1 m).

Članak 39.

- 1) Kod svih telefona s izravnim linijama na vidljivom mjestu mora biti ispisan broj telefona 193 za dojavu požara Profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi.
- 2) Za dodatno zagrijavanje prostorija mogu se koristiti samo električne grijalice s termostatom, električni radijatori ili klima uređaji.
- 3) U prostorijama nije dozvoljeno pušenje, osim u za te svrhe predviđenim prostorima. Takva mjesta moraju biti označena natpisom "*mjesto za pušenje*" i tu moraju biti postavljene pepeljare, kako bi se spriječilo odbacivanje opušaka po podu ili u košare za smeće.
- 4) Po završenom radu u svim prostorijama moraju se provoditi mjere zaštite od požara, a osobito:
 - isključiti sve električne uređaje i aparate,
 - smeće iz prostorije odnijeti na prostor određen za odlaganje istog,
 - zatvoriti prozore i vrata prostorija.

III. UPOZNAVANJE RADNIKA S OPASNOSTIMA IZ ZAŠTITE OD POŽARA

1. Osposobljavanje radnika

Članak 40.

Svaki radnik prije rasporeda na radno mjesto mora proći osnovno osposobljavanje na način i po programu utvrđenom Pravilnikom o programu i načinu osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom („Narodne novine“, br. 61/94).

Osposobljavanje radnika povjerava se ustanovi koja ispunjava uvjete za osposobljavanje radnika i koja ima suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova za obavljanje tih poslova.

Članak 41.

Djelatnici koji uspješno polože teoretski i praktični dio osnovnog programa osposobljavanja izdaje se uvjerenje čiji je sadržaj i oblik propisao zakonodavac.

Uvjerenja o osposobljenosti radnika čuvaju se u pravnoj službi Instituta i kod izvoditelja programa.

Uvjerenje sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime radnika;
- 2) datum, mjesto i država rođenja;
- 3) OIB;
- 4) naziv pravne osobe koja upućuje radnika na osposobljavanje;
- 5) broj uvjerenja i datum osposobljavanja.

2. Upoznavanje radnika s opasnostima na radnom mjestu

Članak 42.

Svakog radnika koji prvi put dolazi na radno mjesto, poslodavac je dužan upoznati s opasnostima glede nastanka požara i eksplozije na tom radnom mjestu i njegovoj okolini te poduzimanju mjera zaštite.

U slučaju premještanja djelatnika s jednog radnog mjesta na drugo radno mjesto na kojemu su opasnosti i mjere zaštite od požara različite od prethodnog, o neposrednim opasnostima i mjerama zaštite od požara koje mora provoditi na tom novom radnom mjestu dužan ga je upoznati poslodavac.

IV. USTROJSTVO I NAČIN OBAVLJANJA UNUTARNJE KONTROLE PROVEDBE MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

1. Osoba zadužena za obavljanje poslova zaštite od požara

Članak 43.

Odgovorna osoba je organizator cjelokupnih poslova iz područja zaštite od požara u prostorima u vlasništvu ili u korištenju Instituta, te na svim radnim mjestima.

Radi poboljšanja zaštite od požara u Institutu odgovorna osoba predlaže upravi Instituta financijska ulaganja u cilju provedbe mjera zaštite od požara propisanih zakonom, podzakonskim propisima, ovim Pravilnikom i prihvaćenim pravilima tehničke struke.

Poslove odgovorne osobe može obavljati osoba koja ima višu stručnu spremu odgovarajućeg smjera i položen stručni ispit iz područja zaštite od požara.

Odgovornoj osobi pri izradi složenijih rješenja iz područja zaštite od požara dužni su pružiti pomoć, na njen zahtjev, sve stručne službe i djelatnici Instituta.

U cilju poboljšanja zaštite od požara u Institutu odgovorna osoba surađuje s drugim poduzećima, znanstvenim institucijama, profesionalnom vatrogasnom postrojbom MUP-a i nadležnom inspekcijom zaštite od požara.

Članak 44.

Odgovorna osoba za zaštitu od požara obavlja slijedeće poslove:

- kontrolira primjenu propisa iz područja zaštite od požara u prostorijama, te pri nabavci opreme i sredstava za rad;
- kontrolira provedbu mjera propisanih ovim Pravilnikom i uputa za siguran rad (zaštita od požara);
- kontrolira provođenje mjera zaštite od požara na pojedinim radnim mjestima;
- kontrolira osposobljenost i uvježbanost radnika Instituta u rukovanju sredstvima za gašenje požara;
- nabavlja sredstva i opremu za dojavu i gašenje požara;
- prati primjenu propisa i normi iz područja zaštite od požara, te sudjeluje u izradi novih ili predlaganju promjena postojećih;
- vodi brigu o servisiranju i ispitivanju vatrogasnih aparata i sredstava za dojavu i gašenje požara.

Članak 45.

Prilikom obavljanja nadzora nad provedbom mjera zaštite od požara utvrđenih zakonom, podzakonskim aktima, ovim Pravilnikom i uputama nadležnih tijela i osoba, odgovorna osoba ima pravo i dužnost:

- udaljiti s radnog mjesta svakog djelatnika koji pri obavljanju poslova ne provodi i ne primjenjuje mjere zaštite od požara, odnosno koji svojim postupkom neposredno ugrožava sigurnost imovine, te o tome izvijestiti ravnatelja Instituta;
- prekinuti rad na radnom mjestu ili radnom procesu, sredstvu rada i u radnoj okolini ako utvrdi da postoji izravna opasnost za nastanak i širenje požara ili se poslovi i radne operacije izvode na način kojim se neposredno ugrožava sigurnost imovine ili život i zdravlje ljudi;
- prijaviti ravnatelju Instituta neprovođenje propisanih mjera zaštite od požara.

Kontrola ispravnosti opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara

Članak 46.

Odgovorna osoba obavlja kontrolu ispravnosti opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara u prostorima Instituta.

Utvrđene nedostatke na navedenoj opremi odgovorna osoba je dužna prijaviti kako bi se nedostaci otklonili u najkraćem mogućem roku.

Ako odgovorna osoba utvrdi da postoje ozbiljni nedostaci za siguran rad po pitanju ispravnosti uređaja i opreme za dojavu i gašenje požara, ima pravo prekinuti s radom dok se ti nedostaci ne uklone.

Odgovorna osoba dužna je kontrolirati djelatnike po pitanju primjene mjera zaštite od požara i eksplozija tijekom rada. U slučaju neprimjenjivanja propisanih mjera od strane pojedinog djelatnika, odgovorna osoba ima pravo i dužnost istog udaljiti iz radnog prostora.

V. OBVEZE DJELATNIKA U PROVEDBI MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

1. Obveze radnika u provedbi mjera zaštite od požara

Članak 47.

Obveze radnika u provedbi mjera zaštite od požara su:

- poduzimati, provoditi i pridržavati se propisanih mjera zaštite od požara na radnom mjestu i u radnom prostoru;
- upoznati se s odredbama ovog Pravilnika prije stupanja na rad i samostalno obavljanje poslova na radnom mjestu;
- prije rasporeda na drugo radno mjesto upoznati se s propisanim i drugim mjerama zaštite od požara u svezi s novim poslovima na tom radnom mjestu;
- tijekom rada stalno pratiti i kontrolirati rad uređaja, instalacija i drugih sredstava, u radnoj okolini i svaki kvar ili neispravnost, koja bi mogla biti uzrokom nastanka požara, odmah prijaviti ravnatelju;
- držati se oznaka upozorenja i naputaka za zaštitu od požara koje su postavljene na radnom mjestu i u radnom prostoru;
- čuvati i pažljivo se odnositi prema opremi i sredstvima za gašenje požara, te prema oznakama upozorenja i znakova ovješanim i nalijepljenim za njihovu uporabu.
- pristup radnom mjestu održavati slobodnim, kako bi se oprema i sredstva za gašenje požara mogli nesmetano koristiti;
- aktivno sudjelovati u gašenju požara u svim prostorima Instituta;
- čuvati i pažljivo se odnositi prema opremi i sredstvima za gašenje požara, te prema oznakama upozorenja i znakovima ovješanim i nalijepljenim za njihovu upotrebu.

1.1. Odgovornost zbog neprimjene propisanih i naređenih mjera zaštite od požara

Članak 48.

Lakše povrede radne obveze iz područja zaštite od požara su:

- nesudjelovanje u gašenju požara i sprečavanju širenja požara ako su njime nastale manje materijalne štete;
- nemarno ili nesavjesno obavljanje obveze u svezi sa zaštitom od požara, ako nije izazvan požar, ili je nastala manja materijalna šteta;
- neprijavljivanje odgovornoj osobi za zaštitu od požara pojavu koja može prouzročiti nastanak požara ili eksplozije;
- nemarno ili nesavjesno ponašanje prema opremi i sredstvima za dojavu gašenja požara;
- odbijanje rada dužeg od radnog vremena u slučaju kada se to iz preventivnih razloga zaštite od požara zahtijeva.

Članak 49.

Teže povrede radne obveze iz područja zaštite od požara su:

- nesudjelovanje u gašenju požara i sprečavanju širenja požara ako su njime nastale veće materijalne štete, odnosno ako su uzrokovane lakše posljedice po zdravlje i život djelatnika i/ili imovinu;
- nemarno ili nesavjesno obavljanje radne obveze iz zaštite od požara kojim postupkom je uzrokovan požar ili eksplozija pa je došlo do lakše posljedica po zdravlje i život radnika i/ili imovinu;

- raditi na radnom mjestu s povećanim opasnostima od požara unatoč spoznaji da nisu osigurane mjere zaštite od požara, zbog čega je nastupila posljedica za život i zdravlje radnika i imovinu;
- neopravdano odbijanje izvršavanja pojedine odluke, instrukcije i naputka iz zaštite od požara koje je donio radnik kao odgovorna osoba zaštite od požara, a zbog čega je došlo do požara i/ili eksplozije s lakšim posljedicama po život i zdravlje radnika i/ili imovinu;
- odbijanje rada dužeg od punog radnog vremena u slučaju nastanka i gašenja požara ili u slučaju spašavanja imovine nakon gašenja požara ako je time nastala lakša posljedica po život i zdravlje djelatnika i/ili imovinu.
- neprijavlivanje djelatniku zaduženom za obavljanje preventivnih poslova zaštite od požara kvar i sl. koji može prouzročiti požar ili eksploziju, ako je time nastala lakša posljedica po život i zdravlje radnika i/ili imovinu;

2. Dužnosti radnika u slučaju nastanka požara

Članak 50.

Svaki djelatnik koji opazi neposrednu opasnost od nastanka požara ili požar dužan je ukloniti opasnost odnosno ugasiti požar, ako to može učiniti bez opasnosti za sebe ili drugu osobu.

Ako radnik to nije u mogućnosti, dužan je o tome odmah obavijestiti ostale djelatnike i profesionalnu vatrogasnu postaju (odnosno ispostavu) radi početka akcije gašenja požara.

Prilikom dojave o nastalom požaru djelatnik treba navesti ove podatke:

- 1) ime i prezime i broj telefona s kojeg se javlja;
- 2) mjesto požara i najbliži pristup vatrogasnim vozilima;
- 3) broj etaža u građevini;
- 4) vrstu materijala koji gori (tekućina, plin, drvo, plastika i sl.);
- 5) da li u požaru ima ozlijeđenih

Članak 51.

Prije napuštanja radne prostorije i početka gašenja požara svaki je djelatnik dužan na svom radnom mjestu:

- 1) isključiti dovod plina i električne energije;
- 2) iznijeti na sigurno mjesto, ako je moguće, boce s plinom ili posude sa zapaljivim tekućinama;
- 3) spriječiti nastanak panike prilikom izlaska iz radnih prostora.

Članak 52.

Odgovorna osoba za zaštitu od požara čim sazna za požar, nalaže poduzimanje potrebnih mjera u pogledu upotrebe sredstava i opreme za gašenje požara, organizacije gašenja, evakuacije i spašavanja, traženja pomoći u slučaju ozlijeđenih osoba i slično, te preuzima vođenje akcije gašenja požara do dolaska vatrogasne postrojbe.

Kao voditelj akcije gašenja požara dužan je osigurati da se na mjesto požara donesu raspoloživi i odgovarajući aparati za gašenje te druga oprema koja se može koristiti za gašenje požara.

Radi smanjenja štete mora se izbjegavati nepotrebno polijevanje vodom po predmetima i inventaru, a moraju se i, ukoliko je to moguće, ukloniti materijali koji bi mogli biti oštećeni požarom.

Nakon završetka akcije gašenja odgovorna osoba je dužna na mjestu požara osigurati dežurstvo radi sprečavanja ponovnog nastanka požara (ako je požar ugašen tijekom noći, dežurstvo mora trajati do svanuća).

Prilikom akcije gašenja na mjestu požara smije se nalaziti samo potreban broj radnika.

Uređaji i oprema korišteni za gašenje požara moraju se nakon gašenja odmah dovesti u ispravno stanje i spremiti na svoje mjesto.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se na način propisan zakonom za njegovo donošenje.

Članak 54.

Suprotnost pojedinih odredbi ovog Pravilnika s prisilnim odredbama naknadno donesenog Zakona ili drugog propisa, ne utječu na valjanost ovog Pravilnika u cijelosti, već će se umjesto odredbi suprotnih Zakonu ili drugom propisu neposredno primijeniti odgovarajuća odredba Zakona ili drugog propisa.

Članak 55.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu i primjenjuje se osmog dana od objave na oglasnoj ploči Instituta.

U Zagrebu, 13. lipnja 2014. godine
Uredžbeni broj: 1-01/05-14-01

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Prof. dr. sc. Tomislav Pletenac

Utvrđuje se da je Pravilnik o zaštiti od požara Instituta za etnologiju i folkloristiku objavljen na oglasnoj ploči Instituta 13. lipnja 2014. godine, te je stupio na snagu protekom roka od osam dana od objave, 21. lipnja 2014. godine.

RAVNATELJ

dr.sc. Tvrtko Zebec